

4. Петухова А. Зв'язок між мовою і мисленням / А. Петухова ; наук. кер. О. О. Жулавська // Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 12-13 березня 2015 р. / Редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : СумДУ, 2015. – С. 36 – 38.

УДК 378.124"312"

КСЕНОФОНТОВ С. С.
Мукачівський державний університет, Україна

КОМПЕТЕНТИСНО-КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Входження України в освітній простір єдиного європейського співтовариства вимагає зміни змісту, умов організації і критеріїв оцінки якості освіти, переходу від «знаниевой» парадигми до компетентісно-комунікативної, яка в даний час до сих пір недостатньо сприйнята, усвідомлена і освоєна педагогічною громадськістю. Основним результатом діяльності освітнього закладу, школи повинна стати не система знань, умінь і навичок, а набір ключових компетентностей в інтелектуальній, цивільно-правовій, комунікаційній, інформаційній сферах. Компетентісний підхід в освіті передбачає формування у школярів загально навчальних умінь, означає перехід від приватних умінь і конкретних навичок, від інформації як предмета запам'ятовування – до школи мислення, комунікативної дії і всебічного розвитку здібностей. Особлива роль у формуванні у школярів загально учбових умінь відводиться початковій школі. У психолого-педагогічній літературі активно обговорюються механізми і необхідність введення компетентісного підходу в освіті. Актуальність введення цього підходу обумовлена стійким попитом на особистість з розвиненим інтелектом, здатну конструктивно спілкуватися у багатофакторному світі, ефективно обробляти будь-яку інформацію, продукувати ідеї, успішно вирішувати конкретні життєві і професійні проблеми. У зв'язку зі зміною вимог до професійних знань і умінь вчителя початкової школи зміст професійної педагогічної підготовки також повинен модернізуватися. В умовах реформ, що відбуваються, педагогіка вишу поки що реагує на зміни інертно і досить повільно. Сьогодні педагог вже не є транслятором і єдиним джерелом знань учнів, він стає організатором і координатором учбової діяльності особистості, що вимагає зміни у розумінні самим педагогом його місії і вмісту його діяльності. Професійна компетентність учителя сьогодні припускає теоретичну і практичну складові, причому, як відмічає Л. Н. Куликова, придбані в процесі навчання або діяльності знання, уміння, навички і способи їх реалізації не вичерпують цього поняття. Визначальне значення має безпосередньо особовий потенціал учителя, сукупність професійно значимих особових якостей; особливо важливі ці компетенції і комунікабельності для вчителя початкової школи [1].

З урахуванням сучасної освітньої місії професійної освіти перед педагогічним суспільством стоїть завдання сформувати у майбутніх фахівців навички самоосвіти, продуктивної комунікабельності і настирливого прагнення до самоактуалізації. Для

становлення особи майбутнього педагога особливого значення набуває проблема творчої самореалізації у вищому навчальному закладі та оволодіння способами різних видів педагогічної діяльності, що забезпечує розвиток індивідуально-особових якостей і професійних комунікативних компетенцій. У зв'язку з цим актуалізується необхідність створення особливого середовища у вищій, сприяючого самореалізації особи; тобто освітній процес повинен створювати умови для прояву компетенцій, оскільки виміряти компетенції практично неможливо. Е. А. Самойлов підкреслює, що зробити укладення про компетенціях, які має конкретна особа, на основі спостереження не здається можливим, оскільки компетентності є внутрішніми передумовами діяльності особи, що самоорганізовується. Компетентності можна виявити тільки в умовах фактичної працездатності і професійної комунікабельності, тобто за умови активного застосування компетентнісно-комунікативної діяльнісної складової, реалізації існуючих передумов, які дозволять надалі досягти відповідного успіху [2].

За нашим переконанням, саме на початку учбового етапу професійної підготовки в університеті, перевага повинна надаватися методиці навчання, яка сприяла б розвитку особових здібностей студента, його умінню раціонально логічно мислити, вмінню використати теоретичні знання в практичній комунікативній діяльності. Особистісно-орієнтовані технології найбільш повно відповідають цим вимогам. На профільній кафедрі впроваджуються виключно проблемно-модельовані лекції, висуваються наступні вимоги до їх проведення - активізувати учбовий процес, притягнути студента до активно-продуктивної співпраці, виходячи з того, що активізація лекції спонукає і компетентнісно мотивує студентів до аналізу і зіставлення фактів, формулювання виведень і їх доказів. Важливе значення при розробці і проведенні таких лекцій повинне приділятися визначенню чіткого об'єму учбового матеріалу, що викладається, встановленню лектором стійкої комунікаційної взаємодії, структурним компонентам теоретичної і практичної частин лекції, їх послідовності, підбору і постановці проблемних питань, смислових вправ, модельованих ситуаційних завдань. Досвід проведення такого лекційного зайняття дає можливість бути упевненими, що застосування в межах лекції проблемно-модельованого методу, використання елементів активно-продуктивного спілкування, сучасних інформаційних технологій, дозволить уникнути її відомих дидактичних недоліків [3].

Під час практичного зайняття разом з виконанням тестових завдань, ситуаційно-модельованих завдань, усного опитування, проводиться робота студентів по обговоренню реальної учбової ситуації в об'ємі необхідному для того, щоб намітити можливі тактичні рішення, скласти доцільні, в даному ситуаційно-модельованому випадку, освітні схеми і алгоритми. В процесі обговорення учбового завдання або модельованої ситуації викладач виступає як джерело професійно-необхідних додаткових відомостей, допомагає вирішувати питання, що виникають в процесі дискусій. Як результат – суб'єкт має здатність більш менш активно взаємодіяти (діяльнісна компетентність), діяти відносно себе (особова компетентність), діяти відносно свого професійного оточення (професійна компетентність) і відносно інших людей(соціально-комунікативна компетентність). Таким чином, особистість може

успішно розвиватися на усіх професійних рівнях тільки там, де вона затребувана, де є необхідні для цієї діяльності умови, там де актуальне особливе, компетентнісно комунікативне середовище у вищій, сприяюче повноцінній самореалізації як вчителя так само й учня.

Список використаних джерел

3. Куликова Л. Н. Профессиональная компетентность преподавателей-методистов как условие качества процесса профессиональной подготовки студентов // Сибирский педагогический журнал. – 2005. – № 4.
4. Самойлов Е. А. Философские основания компетентностно ориентированного образования // Философия образования. – 2008. – № 2 (23). – С. 86 – 93.
5. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированного образования // Народное образование. – 2003. – №2. – С.58 – 64.

УДК 378.1.064.3 (477.87)

КУЗЬМИК Б. І.
ПРОКОПОВИЧ Л. С.
Мукачівський державний університет, Україна

ДВОМОВНІСТЬ І КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ

Людина не може жити поза суспільством, а жити в суспільстві означає дотримуватися законів і норм співжиття, стандартизованих взаємин між його членами. Це називають соціальною культурою.

Соціальна культура – явище загальнолюдське, вона є атрибутом будь-якого суспільства, але водночас має етнічні особливості. Вони обумовлені найрізноманітнішими чинниками, природно-кліматичними умовами, рівнем цивілізаційного розвитку, історичним шляхом етносу, соціально-економічним ладом, контактом із іншими народами, станом освіти, особливостями релігії, національним характером, ментальністю тощо. Усе сказане вище стосується і культури спілкування.

Викладений нами матеріал спрямований на розширення комунікативного світогляду студентів, піднесення рівня культури і етикетності їхнього мовлення, ошляхетнення спілкувальної поведінки, підготовки до активного життя в суспільстві.

У багатьох суспільствах окремі люди, певні соціальні верстви або й цілі народи у щоденному спілкуванні, користуються двома мовами, переходячи з однієї на іншу залежно від комунікативної ситуації. Таке явище називають двомовністю або білінгвізмом (лат. *bi, bis*, «двічі», *lingua* – «мова»). Перехід в процесі спілкування з однієї мови на іншу має назву перемикування коду (*codeswitching*). Це складний процес: мовцеві потрібно ввімкнути психічний механізм, який регулює вимовляння звуків, наголошування слів, інтонування фраз, не кажучи вже про слово- і формовживання, поєднання слів, побудову висловлювань. Трапляється, що і лексика, і граматики в українському мовленні частково російська, таке мовлення є сумішним, змішаним, українсько-російським або російсько-українським. В Україні воно називається суржиком (у прямому значенні *суржик* – це назва суміші жита і пшениці, ячменю і вівса). Як слушно зауважує А. Окара: «Суржик – для духовно

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>